

VIIȘOARA

ISTORIA SATULUI

Satul Viișoara este situat în nord-vestul Republicii Moldova, în apropierea râului Prut la poalele rezervației Pădurea Domnească. Cele mai apropiate centre urbane sunt orașul Glodeni, care se află la o distanță de 20 km și orașul Fălești (30 km). La nord –vest, Viișoara se mărginește cu localitatea Cuhnești, la nord-est cu satele Dușmani și Ciuciulea (6km), iar la sud cu satul Chetriș. Respectiv, drumurile principale care ies din sat duc spre Balatina, Fălești și Glodeni. Există și drum de țară, care duce la Ciuciulea și Chetriș.

Satul Viișoara, apare pe harta Moldovei prin 1840, adică este un sat mai nou. Originea noastră este din Viișoara (Edineț). Pe vremurile de atunci în satul acela a fost o epidemie, despre care foarte puțin se știe, dar din cauza cărei au murit foarte mulți oameni. De atunci satul a fost mutat - la început acesta se afla pe malul Prutului și se numea Drăgușeni, după numele boierului din acea localitate. Acest boier avea o vie pe deal, ceva mai departe de sat, la vreo 2 km depărtare. Când s-a întâmplat tragedia cu epidemia, o parte din oameni au plecat din sat, însă majoritatea au rămas.

Satul vechi, unde a fost epidemia, a fost ars, iar locuitorii s-au mutat cu traiul pe deal, unde era via boierului. Din bătrâni se spune că, dacă se întâmplă o nenorocire cu un om, acesta, pentru a nu mai avea parte de asemenea năpaste, își schimbă numele. Astfel, oamenii din satul de atunci Drăgușeni, l-au numit Viișoara.

Mai mult, istoricul viișorean Boris Nemerenco a stabilit, pe baza documentelor, că satul Drăgușeni din ținutul basarabean era în strânsă legătură cu satul Drăgușeni din ținutul Dorohoi (România), în aceste sate găsindu-se persoane cu același nume de familie.

Mai mulți săteni afirmă că primii viișoreni au dorit să întemeieze satul pe teritoriul dintre localitățile Moara-Domnească și Chetriș, pe coasta unui deal, care se numește *La ruptură*: deasupra șesului fiind un spațiu foarte frumos și pitoresc, având alături un iaz cu o suprafață de circa 400 ha. Mai adăugăm că în partea nordică, satul dispune și de suprafețe împădurite. Aici cresc diverse specii de copaci: stejarul, jugastrul, frasinul, ulmul, salcâmul și răchita. Este vorba de o rezervație, Rezervația Pădurea Domnească, a cărei suprafață se întinde pe moșiile câtorva localități. Circa 5 ha din această pădure aparține Viișoarei.

La o distanță de aproximativ 5 km de satul Viișoara se află obiectivul turistic „Zimbrăria Pădurea Domnească”, care se află pe teritoriul administrativ al comunei Viișoara. Acesta este unicul loc din țară, unde se pot admira zimbrii.

ATRAȚII TURISTICE

Zimbrăria din Pădurea Domnească

În apropierea satului Moara Domnească se află „Zimbrăria”, un loc în pădure, împrejmuit cu gard care se întinde pe o suprafață de 32 ha. La moment sunt zimbri, care reprezintă o superbă atracție turistică. Ei a fost aduși în R. Moldova pe 19 august 2005 în baza unui acord interstatal cu Polonia.

Astăzi aici sunt 7 zimbri. Zimbrul este unica specie de animale sălbatice din familia bovinelor care a supraviețuit până în prezent. Zimbrul este din cele mai vechi timpuri simbol al acestor pământuri, grație forței lui. Are o înălțime de până la 1,85 m, greutatea masculilor între 440 și 920 kg, uneori chiar mai mult de o tonă. Femelele sunt mai mici între 360 și 640 kg. Corpul este acoperit cu o blană de culoare gri – maro. La naștere puii au o greutate între 16 – 35 kg. Limita de vârstă este considerată de 20 de ani. Zimbrii se hrănesc intens înainte de răsăritul soarelui.

În rația zimbrului intră circa 131 specii de plante și 27 specii de arbori și arbuști. Gândindu-ne la viitor, putem spune că suprafața masivului forestier al rezervației ar putea găzdui o micro populație de 15–17 zimbruri;

Zimbrul (*Bisonus Bonasus*) – este unica specie de animale sălbatice (din subfamilia bovinale) care au supraviețuit până în prezent.

Alături de zimbrii naturali, turiștii pot admira diferite sculpturi, mai cu seamă dedicate acestui animal mândru și puternic, realizate din lemn de stejar de către artistul Alexei Vidrașco. Printre sculpturi, foișoare, expoziție de păsări exotice, scena extraordinară, unde au loc diferite măsuri culturale, se află și cea mai mare lucrare în lemn din țară, care reprezintă un zimbru de cinci metri înălțime, șapte lungime și cântărește aproximativ patru tone. E un omagiu adus acestei specii de animale, care este pe cale de dispariție. Doritorii pot urca pe sculptura uriașă.

Formația „Lupii lui Calancea”, condusă de renumitul basist, originar din comuna Cuhnești, își realizează mai multe proiecte anume aici, la „Zimbrărie”.

La umbra stejarului secular

În apropierea satului Moara Domnească se află cronicarii verzi a istoriei noastre, stejari seculari, ce depășesc vârsta de 200-250 ani, unii dintre ei atingând 30-35 m înălțime și diametrul de 2 m.

Nicăieri în Moldova nu întâlnești o asemenea grupare de arbori seculari, care ne mărturisesc elocvent istoria naturii acestui meleag și faima de odinioară a pădurilor noastre.

Aceste grupări se află pe câteva parcele cu o suprafață totală de 108 ha. Stejărișurile cresc pe cele mai ridicate locuri din luncă, la altitudinea de 53-60 m.

La intrarea în satul Moara Domnească se află un stejar secular gigantic. El are vârsta de peste 200 de ani și un diametru de 130 cm. Probabil a

făcut și el parte dintr-o grupare, dar locul celorlalți stejari a fost luat de casele, care s-au construit în jurul acestui stejar semeț ca să le protejeze.

Dintotdeauna umbra acestui stejar semeț a cunoscut bucuria și durerea localnicilor. El reprezintă inima satului. Nu în zadar atenția domneștenilor este ținută spre stejar. Horele satului la sărbători și târgurile meșteșugărești aici se organizează. Până și cumetrele își spun pasul pe un scaun la umbra lui, la umbra bătrânului stejar.

„Izvorul lui moș Ion”

Apa curată ca lacrima o bea multă lume din împrejurimile satului Viișoara. Acest izvor are o apă de o calitate rar întâlnită azi. Izvorul se află la 1,5 km de sat, pe partea dreaptă a drumului Glodeni - Moara Domneasă. Acest izvor are o istorie veche și interesantă. Când întrebi oamenii în vârstă de ce acestui izvor i se zice „a lui moș Ion”, mulți zic că pe tot parcursul vieții lor așa i se zicea, fără a ne istorisi apariția lui. Răspunsul ne-a venit de la Zinaida Nemerenco, văduva lui Ion Nemerenco, care la rândul său era feciorul lui Ion Meletea Nemerenco, născut în 1898. Moș Ion Meletea Nemerenco avea în preajma izvorului 8 ha de pământ pe stânga și dreapta șoselei, cu un iaz cu pește frumos și gustos, o „lavcă”, unde vindea țuică, salam de casă și alte gustoșenii și desigur lângă iaz avea o fântână cu apă cristalină. Dar în 1941 autoritățile locale i-au ordonat să-și părăsească moșia și averea și să plece din sat. Cu timpul fântâna a fost părăsită, iazul s-a transformat într-o mlaștină.

Abia prin anii '80, la inițiativa dlui Boris Lebediuc, președinte al Asociației Agricole „Viișoara”, fântâna a fost restaurată și transformată într-un izvor frumos și puternic. În anii '90 acest izvor a luat haină nouă: la inițiativa și datorită ex-Ministrului Agriculturii Anatolie Gorodenco, băștinaș din Viișoara, a fost construit un foișor și a fost ridicată o Sfântă Răstignire.

Orice călător, ce trece pe traseul Glodeni - Moara Domneasca poate să se oprească și să-și potolească setea la izvorul lui moș Ion Meletea Nemerenco, un bărbat care a rămas în istoria satului prin fântâna pe care a săpat-o el, ori poate tatăl sau... Cine știe...?

Iazul „Domnesc” – o bijuterie a satului

Iazul, care pe vremuri se numea „iazul Domnesc”, este un loc frumos pentru odihnă și distracție. În el se varsă râul „Căldărușa”. Pe timpuri Iazul Domnesc a fost cel mai mare din Moldova, suprafața lui ajungând la 400 ha. Sătenii spun că în 1852 iazul care avea pe atunci 300 ha, a ieșit din albia sa, inundând o mare parte din case ale locuitorilor satului. Boierul Buznea, a dat vreo-o 200 de lăni pentru a construi o iezătură la iaz pentru menținerea

nivelului apei. Apoi iazul a secat și a fost restabilit abia în anii 1956-1957. În urma reconstrucției din 1970 au rămas doar 180 ha.

Pe malul drept al iazului se întinde o fâșie de brazi, care alintă turiștii cu umbra lor, iar setea este potolită de apa lină și cristalină a unui izvor numit „La Cocostârc”. Izvorul „La Cocostârc” reprezintă o atracție a locuitorilor care au înfrumusețat un cocostârc confecționat din tablă zincată, iar în cioc ține o cană. Această podoabă a dăruit-o domnul Gheorgii Bicec, profesor de fizică, inspector la Secția Raională de Învățământ în 1983, iar elevii gimnaziului împreună cu locuitorii satului au sădit arbori și flori.

Malul drept înfrumusețează peisajul cu un deal numit „Dealul Morii”. Se numește așa fiindcă pe acest deal a fost construită o moară ce aparținea boierului Buznea. Se spune, că în urma ploilor abundente apa a pătruns la temelia dealului și dealul a alunecat la vale cu tot cu moară. Din Dealul Morii savurăm un peisaj magnific al satului și împrejurimilor.

Răstignirea la „Intrarea în sat”

La intrarea în satul Viișoara se înalță o răstignire frumoasă, alături de o fântână îngrijită și împrejmuțată cu flori. Această răstignire a fost ridicată în memoria Episcopului de Edineț și Briceni P.S. Dormidont, care a trecut la Domnul la 31 decembrie 2006 în urma unui accident grav. Fiind nativ din satul Petruna, episcopul Dormidont venea des la Viișoara, care a fost și este un sat cu oameni credincioși. Dintre localnici au crescut și au devenit preoți mulți tineri cu dragoste de Domnul.

Părintele Veaceslov Dogotaru, originar din satul Viișoara, întemeietorul acestei răstigniri, povestește că, de câte ori episcopul Dormidont intra în sat zicea că pe acest loc trebuie să se ridice o Sfântă Răstignire. La un an de la trecerea în lumea celor dreți, în 2007, toamna, Răstignirea a fost ridicată. Ea ne amintește de cel care s-a jertfit pentru binele Bisericii, construind și restaurând biserici, înființând instituții de învățământ teologic. Cu binecuvântarea lui s-au editat reviste, cărți de slujbă și învățătură teologică. Calea vieții lui s-a sfârșit, însă activitatea lui continuă, memoria lui fiind păstrată cu sfințenie.

P.S. Episcop Dormidont este un exemplu al trăirii în Hristos, iar Răstignirea ridicată de preotul Veaceslav Dogotari în memoria P:S Episcop Dormidont, ne ține în strajă întru păstrarea vie a memoriei lui.

Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”

Din momentul întemeierii satului, timp de mai multe decenii, viișorenii nu au avut biserică proprie, frecventând de cele mai multe ori biserica din satul vecin Ciuciulea. În ceea ce privește anul construcției bisericii actuale, există mai multe versiuni. Astfel Anuarul României pentru comerț, industrie, meserii și agricultură, editat la București în 1928, menționează că biserica cu hramul Sfântul Arhanghel Mihail a existat în Viișoara începând cu anii 20 ai sec.XX (p.847). Altă sursă indică drept an al ridicării bisericii 1915. În același timp, locuitorii în vârstă afirmă că lăcașul sfânt din Viișoara a început să fie construit de meșteri aduși de la Hotin abia în 1921. Președinte al comisiei de înălțare a bisericii a fost Chirilă

Traseul ecoturistic „Stâncile Prutului” în raioanele Edineț, Rîșcani și Glodeni.

Gurău, care a colindat multe sate basarabene pentru a colecta mijloacele necesare. Biserica a fost finalizată către anul 1928 și tot atunci a fost și sfințită.

Dintre preoții care au păstorit la Viișoara până la venirea în 1944 a sovieticilor, sătenii îi țin minte pe părinții Alexandru (primul preot al bisericii), Gavriil (originar din România) și Mihail Mogoș, cu „matușca” Nadejda (băștinașă din satul Clococeni care a lucrat un timp ca învățătoare).

Fântâna „Porojanului” și „Poiana Lupului”

De-a lungul timpului Pădurea Domnească a reprezentat o sursă de existență pentru viișoreni. Treceau „iazul Domnesc”, urcau cu greu „dealul Morii” și ajungeau la poalele pădurii. Pădurea le oferea de mâncare și lemn de încălzit, dar aveau nevoie și de apă. Și atunci frații Vasile și Nicolae și alți membri ai familiei Zaporojanu au hotărât să sape o fântână. Ei au dat apă celor însetați dar, au lăsat nepoților o tradiție și anume, în joia de după Sfintele Paști toți nepoții, strănepoții curăță fântâna, o îngrijesc și se odihnesc.

În joia de după paști la Viișoara nimeni nu lucrează în câmp, toți „desfundă” izvoarele. De această tradiție frumoasă beneficiază și fântâna Porojenilor, căci așa o numesc toți localnicii, o fântâna cu apă rece și cristalină. A rămas până azi o atracție datorită unei poienițe mirifice – „Poiana Lupului”. De ce a Lupului?...Cândva poiana era bântuită de lupi înfometateți, mai ales în nopțile de iarnă, când frigul pătrundea până la oase. Urletele haitei băga în sperieți localnicii și animalele lor.

Această poieniță e un colț rupt din rai. Aici întâlnești specii de plante rare: lealea pestriță, ghiocelul alb, viorele, melafirul bihorean – un sub endemic ce se mai întâlnește doar în România și Ungaria. Covorul ierbos al acestei poienițe și nu numai, este foarte valoros. Iar urechile noastre sunt alinate cu trilarile păsărilor. Se spune că în Pădurea Domnească sunt peste 150 de specii de păsări, 15 specii de reptile, 47 de specii de mamifere, dintre care 21 de specii sunt introduse în categoria speciilor rare. Deci această poieniță ne mărturisește elocvent istoria acestui meleag.

INFORMAȚII UTILE:

Centrul de informare turistică

Centrul de informare turistică se află în incinta bibliotecii publice. Program de lucru: Luni-vineri 9:00-17:00. Persoana de contact Angela Gorodenco. Tel. +37360331675

Unități de cazare:

Gospodăria Nemerenco Nadejda, s. satul Viișoara. Tel.+373068360618

Hostel, s. Ciuciulea (la distanța de 4km). Persoana de contact Ilie Calistru. Tel. +37369298679

Unități de alimentare:

asistența poloniei

Proiectul este cofinanțat în cadrul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia.

Traseul ecoturistic „Stâncile Prutului” în raioanele Edineț, Rîșcani și Glodeni.

“Valdelan” magazin.

Program de lucru: zilnic 8:00 -21:00; tel. +373249 57490

“Irina Nemerenco” magazin.

Program de lucru 7:30-20:00, zilnic. Tel. +373249 57282

“Market” magazin.

Program de lucru 8:00 -21:00; tel. +373 68269800;

“API” magazin.

Program de lucru 10:00-15:00. Persoana de contact Ailoi Veceaslav. Tel. +373 68040684

Gospodăria Strungari Roman.

Producător de caș de oi, carne de miel. Program de lucru 7:30-20:00; Tel. +37362106001

Gospodăria Dogotari Gheorghe.

Crescător de păsări. Program de lucru 10:00-16:00; Tel. +37362071962

Centrul de sănătate.

Program de lucru 8:00-16:00 . Tel. +373 249572320.